

УДК 341.4:396

Фельдман Діана,
студентка II медичного факультету Харківського національного медичного університету, м. Харків

СТЕРЕОТИПНІ СТАТЕВІ КОНСТАНТИ ТА ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД

Гендерні стереотипи як соціальні норми мають надзвичайну стійкість і відтворюються з покоління в покоління. Найстійкіші гендерні стереотипи засвоюються саме у дитинстві: у сімейному колі, у дитячих садках та в школі. Засвоєні стереотипи дитина “бере” з собою у доросле життя, “приносить” їх у свою власну родину.

Ключові слова: *гендерні стереотипи, три групи, дитинство, доросле життя.*

Feldman D. Stereotype sex constants and gender approach

Gender stereotypes as social standards have great stability and they are repeated from generation to generation. The most stable gender stereotypes are achieved in the childhood: in family, in kindergarten, and at school. A child takes achieved stereotypes with him/her to the adult life and brings them in his/her own family.

Keywords: *gender stereotypes, three groups, childhood, adult life.*

Як відомо, соціалізація особистості починається з раннього дитинства. Гендерна соціалізація починається з моменту народження дитини та встановлення її біологічної статі. Саме біологічна стаття дає напрямок у вихованні дитини. Перше осмислення свого “я” проходить саме на гендерній основі: дитина ідентифікує себе з відповідною біологічною статтю.

Термін “гендер” – соціальний конструкт, який охоплює соціальні можливості кожної статі в освіті, професійній діяльності, доступ до влади, сімейні ролі та репродуктивну поведінку. Стосується він не анатомо-фізіологічних властивостей, за якими порівнюються чоловіки та жінки, а соціально-сформованих рис, притаманних “жіночості” та “мужності”.

Важливими у вивченні філософії є естетичні засади гендерного виховання, адже правильно будувати свої стосунки з протилежною статтю, виявляти взаємоповагу, долати стереотипні уявлення про місце й роль кожної статі в житті – усе це показники андрогінної особливості, яка здатна піти на компроміс та будувати гендерно-культурне суспільство.

Модель “інь” і “ян” – кращий формат нашого існування. Між нами мільйон відмінностей.

У жінок – жіноча логіка, у чоловіків – чоловіча. Щодо чоловічої логіки немає сумнівів, а жіночу весь час беруть під сумнів. Якщо розглянути біографію відомого математика Софії Василівни Ковалевської, яка в 1874 році досліджувала диференціальні рівняння диференційованих похідних, одразу з’ясувалося, що в цій галузі вже все дослідив Огюстен Коші. Що робить Ковалевська? Вона виявляє існування “особливих випадків”, які Коші не помітив.

Протягом тривалого часу вважалося, що при сутичці жіночого та чоловічого інтелекту за шахівницею перевага завжди залишалася за останнім. Юдіт Полгар з Угорщини переконливо довела зворотнє, бо перемогла таких чемпіонів, як Гаррі Каспаров і Анатолій Карпов.

Але радує елемент рівності хоча б у тому, що чоловіки, як і жінки, втрачають здатність логічно мислити в стані закоханості, ненависті й інших екстремальних ситуаціях.

У юнаків справжня чоловіча дружба, а у дівчат – жіноча солідарність. У чоловіків багато авторитетів: Д’Артаньян, Атос, Портос й Арамис, Дон Кіхот і Санчо Панса, Лелек і Болек, Дольче і Габбана... А жіноча солідарність у крові – вона дбайливо передається з покоління в покоління.

Виділяють три умовні групи гендерних стереотипів. Перша група стереотипів ґрунтується на відповідних уявленнях про психологічні риси та якості особистості чоловіків та жінок. В основу виокремлення другої групи стереотипів покладені соціальні начала. До третьої групи гендерних стереотипів вчені зараховують стандартизовані уявлення, які пов’язані з відмінностями у змісті праці – жіночої та чоловічої.

Експерименти з гендерної психології, які ми провели зі студентами II курсу II медичного факультету у вигляді анкетування, дове-

ли, що гендерні стереотипи є досить живучими і суттєво впливають на суспільство в цілому та на його окремі сфери. Ми підсумували результати своїх досліджень.

Якість	Характерне жінці	Характерне чоловікові
Жіночість	94%	15%
Ніжність	87%	61%
Чуйність	82%	58%
Хитрість	77%	62%
Любов до дітей	76%	75%
Сором'язливість	68%	58%
Поступливість	61%	63%
Віра в себе	78%	80%
Скромність	100%	48%
Доброта	78%	78%
Добросовісність	75%	77%
Життєрадісність	84%	81%
Тактовність	75%	75%
Щирість	62%	70%
Працелюбність	76%	81%
Мужність	41%	87%
Безпечність	60%	79%
Співпереживання	87%	68%
Спокусливість	90%	78%
Спортивність	74%	94%

Гендерні стереотипи як соціальні норми мають надзвичайну стійкість і відтворюються з покоління в покоління. Найстійкіші гендерні стереотипи засвоюються саме у дитинстві: у сімейному колі, у дитячих садках та в школі. Засвоєні стереотипи дитина “бере” з собою у доросле життя, “приносить” їх у свою родину.

Сім'я – це перший плацдарм соціалізації особистості. Саме у межах сім'ї здійснюється перший етап ідентифікації особистості, у тому числі гендерної. Саме у сім'ї дитина отримує перші уявлення про себе, про суспільство. Саме у сім'ї дитині починають прищеплювати перші діяльнісні навички, а також і перші стереотипи.

Список використаної літератури:

1. Бондаровська В. М. Гендерний паритет у сім'ї: соціально-психологічні засади // Формування гендерного паритету в контексті сучасних со-

ціально-економічних перетворень: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 5-7 грудня 2002 р.). – К.: Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2002.

2. Лавриненко Н. В. Женщина: самореализация в семье и обществе (гендерный аспект). – К.: НАН України Інститут соціології, 1999.

3. Праця в Україні у 1996 році. Стат. зб. – К.: Мінстат України, 1997.